

КОН БОБ
ЯДЕ ЛИ....

колко му трябва на един болен дух в една здраво тяло. Речта на директора Цончев бе посветена на току-що завършилата родителска среща, тя отмина, подчерта нееднократно той, и никои не бива да забравя това!, сега ни чакат трудови делници, чака ни учение, учение и само учение! Геносе Тишлер повтори мотамо същите думи, само че на немски. От днес вече ние сме вашите родители, вирна арийската си брадичка Тишлер, а вие сте нашите деца! Запишете новата тема:

ГРАВИТАЦИЯ ИЛИ ЗЕМНО ПРИТЕГЛЯНЕ. ЩО Е ТО?

– Може ли един въпрос? – вдигна ръка Джеки.

– Говори! – разреши Тишлер.

– Начи, такова: първо Верка, изгориха ми чина, Ростислав се удави, аз съм сам. Как да го разбирам?

– Драган – тръгна в атака с истинското му име Тишлер, – ти съвсем не си сам, около теб сме ние, твоите другари и приятели. Протегнеш ли ръка напред, ще срещнеш подкрепа у Станка и Цанка, обърнеш ли се назад – там се Фори и Нина, защо драматизираш нещата?

– Начи, такова – продължи мисълта си Джеки. – Не чувам ли дишане, все едно не съм жив. Иван ми изгори чина, има задължения към мен, нека се сместя при него.

– Ние живеем в демократично общество – разгъна се като параван Тишлер. Зад паравана скри консервативната си, неотстъпчива душица, а над него останаха само две сини очички, опулени едни такива, веществено доказателство за неоспорима демократичност. – Ако Иван е съгласен да седите трима на един чин, нямам нищо против.

Джеки това и чакаше. Завърши набързо: „Начи, такова...“, взе двете си тетрадки с преписаните преди време уроци и моментално се намести между мен и Попеско. Като кокошка в палог. Идеално място, каза, ако ме оставят тук, може и до университета да стигна. Нали нямаш нищо против?

– Нямам – погалих го аз по кратуната. – Много ми е приятно.

– От всяко положение има изход, деца – веднага придърпа чергата към себе си Тишлер. – Запомнете този случай! Когато пораснете, примерът

на солидарност и приятелство, демонстриран по великолепен начин от вашия съученик Иван, ще ви бъде от полза. А сега да се върнем на темата „Защо сме неотделими от земята?“

Вторият час принадлежеше на точните науки или по-вярно на учителя по математика Баръмов.

– Ти какво правиш там, бе? – подгони той Джеки още с влизането си. Дори преди да остави пергела и триъгълника на масата. – Къде си се наврял?

– Начи, такава... – опита някаква адвокатска защита Джеки, но Баръмов не го остави да се доизкаже:

– Веднага на твоя чин! – нареди. А след това се коригира: – Не, на дъската! Всичко за лемата!

Тонова нахлу в третия час стремително, както винаги, опъна шия дватри пъти да се убедим, че все още не е забравила тика си, и без никакви предисловия затисна Джеки:

– Геносе Тишлер ми разказа някаква трогателна история за твоята самота и за великодушния жест на Иван. Защо не си при него?

– Начи, такава... – запелтечи Джеки. Ушите му клекнаха като на бито псе.

– Не, моля ти се! – прекъсна го Тонова. – Не ми се оправдавай! На теб просто не може да ти се угоди. Имала съм какви ли не ученици, но такава опърничаво дете, никога. Бъди добър да си заемеш мястото до Иван и се опитай да оценяваш по достойнство това, което другите правят за теб! Всъщност първо ми кажи всичко за Яворов! И без това днес сутринта си мислех за теб.

Парасков ползваше рядко класната стая, обикновено преподаваше теория направо на терена, но този ден навлизахме в нова материя – тенис на корт, и за да ни въведе във всички правила на играта, му трябваше черна дъска. Намъкна се с две ракети под мишница и моментално сцели едната в главата на Джеки.

– Дивак такъв! – развика се Парасков. – Навсякъде по света учениците седят по двама на чин, той ще ми измисля нови моди! Пуяк с пуяк!

– Начи, такава... – вдигна ръка да се защити Джеки, обаче Парасков не си поплюваше:

– Млък! – рече. – Млък, че като ти шибна един форхенд, ще се намериш направо на корта!

Последния час по правило винаги поемаше геносе Тишлер. Нещо като рондо – той ни започваше, той да ни довърши.

– Драган – начена благо Тишлер. Сините му очички припърхваха от огорчение. – Ти ни помоли за нещо и ние се опитахме да те разберем. Осигурихме ти място сред твоите другари. Не позволихме самотата да остави белег по твоето младо сърце. А сега какво виждам? Отново си се настанил на твоя чин. Значи, е било каприз, Драган, значи, чувството, на което сме повярвали, е било само един каприз. Една лъжа.

– Ще те убия! – изправи се на български Джеки. – Ще те заколя като пиле!

– Бите? – сложи ръка на ухото си Тишлер.

– Той каза, че е нещастен – изпревари поредната заплаха на Джеки ученикът Костов. Изпревари я, но все пак тя последва:

– На късчета ще те нарежа, фалшификатор такъв!

– Чувства се измамен – преведе ученикът Костов. – Цял ден го мотат нагоре-надолу, а освен всичко му писаха и три двойки.

– Маmicата ти ще разгоня! – разкрещя се Джеки.

– Нервна криза – намесих се най-сетне и аз. Хванах здраво Джеки за ръцете, преди да го поведе към изхода. – Хистерия. Наследствена обремененост. Целият им род е такъв.

– Ах, зо... – заклати конската си глава Тишлер. Стана му ясно. – По-напръскай го с малко вода!

Джеки можеше да ми се изплъзне, когато си поиска. Макар и с една глава по-нисък, беше два пъти по-як. Пуснах го веднага след като вратата се затвори зад нас, той ме изгледа кръвнишки и сам хукна към чешмата. Почакай!, опитях се да го спра, какво толкова е станало? Гадина си ти!, озъби се Джеки, подмазваш се на даскалите. Спасявам те, тръгнах след него аз, спасявам те от изключване. Пръждосвай се!, отряза ме Джеки. Спасявай себе си!

И се вмъкна в пансиона.

Звънецът удари, кажи-речи, веднага след него, почти го плесна по дупето, по плаца бодро запълзяха ученици, залепиха се на пейката като

листни въшки. Българските учители поеха към града, където ги чакаха за обяд, за аперитив или просто за приятелски разговор, немските учители се навряха в къщичката си, не пропускайки да си стиснат ръцете, преди всеки да се отдели в неговата си стая. На арената излязоха възпитателите, този ден во главе с Бицевска.

– Деца! – плесна с ръце тя. – Стройте се по класове! Токът отново е спрял и ще обядвате на две смени. Първо най-малките.

Вятър ме повя на бяла кобила, зарязах всичко и тихомълком потеглих подир българските учители. Още помнех двете леви гуменки на Ростислав, внимателно заобикалях стъпките им. Ето тук ми спомена за първи път своята система за закаляване, там, на крачка преди тъгъла, поднови поканата си, зад малката чупка, образувана от някаква случайна сграда и масивната постройка на читалището, подскачаше вечер, докато свършат моите безкрайни репетиции. Минавах на пръсти покрай спомена за Ростислав, отивах някъде сам. В кръчмата отивах.

– Холдън, момчето ми! – изправи се срещу мен маестро Найденов. Не бих казал, че ме изненада, направо си го очаквах. – Холдън, миличък, какво правиш тука в ни едно време?

– Вас търся – седнах срещу него аз. – Имам проблеми.

– Мен? – Найденов хълцукна, наведе се през масата и бодна пръст в гърдите си: – Мен лично?

– Именно – потвърдих.

– Една лимонада за малкия! – щракна с пръсти към шубера маестрото, после изведнъж пребледня, само за миг стана като бял лист хартия, хвана се за корема и сгънат на две изтича към тоалетната. Понечих да тръгна след него, но кръчмарят ме спря:

– Трай!

След това ми наля лимонада в чаша. Отвисоко, да се дегазира.

– Сега ще се върне.

По околните маси, вперили безизразни погледи в кръстосаните си крака, седяха още две-три пияндета, гладко избръснати, с мокри, сресани назад коси, всеки боднал по един голям гребен в задния джоб.

– Той сега ще се върне – присъединиха се към кръчмаря те. – Язвата го мъчи.

– Язвата – настани се отново срещу мен Найденов. Беше повръщал дълго и мъчително, можех да преборя капилярите по очните му ябълки.

– Язвата ме мъчи. Кажй!

– Поканили сте Дана и Марина – казах. – Търсете си друг Холдън!

Маестрото не реагира никак, сякаш изобщо не чу моята декларация. Щракна отново към шубера: „Една гроздова с лимонада!“, кръстоса крака да не се различава от другите и дълго човърка с нокът някаква умряла пеперуда, свряна между гетинакса и металния плот на масата. Лицето му си връщаше нормалния цвят на талази – кръвта дойде първо в носа, Найденов подсмъркна, гаврътна половината от ракията и наведе глава. Като я вдигна, скулите му също бяха почервенели, той посегна към останалата ракия, но сега не наведе глава, а вирна брадичката към тавана. Изчака така десетина минути, докато моравото слезе някъде около врата му, оригна се здраво, без малко да събори оплютата от мухи електрическа крушка над нас, после леко започна да зачиства с поглед насрещната стена, преди да го бодне в мен: „Мм, даа...“ В началото гласът му го нямаше никакъв, гъгнеше, отъркваше се в думите да свали ръждата, но постепенно укрепна, стъпи здраво на крака, разкърши рамене като моряк в пивница: „Мдаа...“ Значи, ето какво било! Ето, точно тук моята теория винаги се пропуква в практиката, ето, точно това очаквах, за да разбера правилен ли е моят избор. Защото кой си ти всъщност? – удари с юмрук по масата Найденов. – Един най-обикновен правен-недоправен пикльо, наречен някога от баща му някак си и повярвал само за половин месец репетиции, че между него и Холдън Колфийлд – събирателния образ на едно цяло поколение, еманацията в творчеството на един велик писател, няма никаква разлика! Кой си ти да ми дириш сметка кого съм поканил и не ти ли минава през ума, че в твоя скапан животец, в окаяната ти биография на еднокдневка търся аналогии на велики образци? Кой си бе?“ – подскочи маестрото.

– Иван – смъгнах. – Аз съм Иван.

– Кой? – една не завря ухото си в устата ми Найденов. – Това яде ли се, пие ли се или може да си го купя от магазина? Ивааан... – проточи той. – Първаан, Драгаан... Номер 425-и ... Номер 718-и... Безличност! Личности има само в изкуството, мърльо, животът копира, а ти дори не

си почнал да живееш! Още не ти е опадала перушината, а вече искаш фирма да си сложиш! Десет души! – развика се Найденов. – Най-много десет души на тая окаяна земя имат право да се представят с името си! И те са мъртви! Да не ги тревожим! Колкото до теб, ти си просто някакъв биологичен факт, случаен продукт на случайно увлечение и тъй като няма нито прераждане, нито бог, аз се явявам в случая нещо като двете, давам ти възможност поне за миг да вдъхнеш от въздуха на вечните, да надникнеш в отвъдното и да прозреш собствената си несъстоятелност. Защо ми се дърпаш? – затропа с крак под масата маестрото. – Вие сте глината, аз съм пръстите, Селинджър е душата... Нали си бил с Марина, когато те отървах от милицията, нали заради Дана си готов да подпалиш цялата гимназия, на мен ми трябват чувства, истински чувства! А не преструвки! Трябва ми скръб, щастие, любов, разкаяние, раждане, смърт! Това са моите материали. Защо ми пречиш?

– Остави момчето, Найдено – кротко се обади кръчмарят. Беше се изправил до шубера и триеше мокрите чаши с пешкир досущ като всички кръчмари по света във всички филми, където се налагаше да се появи кръчмар. – Ще има време, защо му наливаш с кофата?...

– Да има да попие, да има да се изпари и пак да остане – затова! – вдигна пепелявия си пръст маестрото. – Ти не се бъркай, ами дай една гроздова! А ти се омитай! – Пръстът слезе надолу и се забодя между ребрата ми. – Утре те искам на репетиция заедно с Дана и Марина, дъртата проститутка, която те направи мъж, и нежно обичащата те сестричка Фийби! Изчезвай!

– Няма да дойда! – вдигнах се аз. Тръгнах с гръб към вратата, опипвайки с длани пътя си. – Нито утре, нито вдругиден, нито когато и да било!

– Ще дойдеш, ще дойдеш! – подвикна след мен Найденов. – Изкуството е единственият узаконен приют за самотници, само вечните „десет“ са можели да казват „Няма!“ Ще дойдеш – уморено повтори той. Главата му клюмна като подсечена, само след миг щеше да заспи на масата. – Ще дойдеш, за съжаление.

Обаче аз все пак не отидох. Така се случи.

На следващия ден утринната гимнастика бе поверена в ръцете на не-

уморимия Парасков, което означаваше освен обичайните „лява ръка – десен крак“ и т.н. и задължителния крос за момчетата. Преди кроса той ни строяваше по четирима в редица с категорично нареждане „Голи до кръста!“, ние нахвърляхме на един куп куртки, ризи и потници, после отново се строявахме в същия ред и свивахме ръце в лактите, затиснали с длани изпъчените си гърди, преди покорно да хукнем след него. Маршрутът никога не се променяше: централният вход на гимназията – порталът – оградата на спортната площадка – лечебницата – улицата под каменната стена към града – отново порталът – централният вход. Тук Парасков командваше: „Вдишвайте! Издишвайте!“, докато посинеем от кислород, опипваше на всеки гърба да се убеди, че няма нито един сух, и най-сетне, доволен, разрешаваше: „Можете да се навличате!“

Този път намерих дрехите си по-бързо от обикновено, бях се изхитрил да ги оставя малко встрани. Вече се загащвах с наметната на раменете куртка, когато множеството голи до кръста, обвити в пара тела изведнъж се залюля, затрептя в концентрични кръгове, сякаш камък цопна в застояла вода, а в средата, на мястото на камъка, с вдигнат над главата си юмрук се изправи Германа:

– Какво има, бе? – наплю брадата си Парасков. – Станало ли е нещо?

– Няма ми парите! – вдигна още по-високо юмрука си Германа. – Две по десет и едно пет. Двадесет и пет лева.

– Строй се! – ревно побеснял Парасков. Главата му остана само на едни вратни жили. – Всеки с дрехите си!

Представлението се разиграваше пред традиционната за подобни кросове публика – девическия състав, немските преподаватели, българските учители, директора Цончев – и всяка от изброените групи реагира посвоему. Момчетата млъкнаха сгушени една в друга, всички заедно с тъмните си престилки и с белите си якички някак изведнъж заприличаха на една-единствена жена. Така се оформи централното ядро, в лявата част на което веднага заеха места представителите на прогресивната германска интелигенция. Там се мълчеше и се гледеше строго. Отдясно, криво-ляво, с деликатно боричкане за предна позиция се натиснаха нашите хора, а над всички; както се полага по закон божи, остана другарят директор.

– С него! – нареди той кратко, скръсти ръце на задника си и се повдигна на пръсти.

– С мен! – повтори заповедта Парасков към Германа. – Имаш право да бъркаш, по които си искаш джобове.

Повечето от момчетата стояха все още голи до кръста, стиснали под мишници дрехите си, останалите бяха облечени криво-ляво – един по потник, друг по риза. Кротувахме си мълчаливо, застинали като в някакъв паноптикум, и никой не можеше да срещне погледа на другия, защото всички гледахме с тих ужас щръкналите уши на Германа. Той имаше изключително жалък вид.

– Започни! – придърпа първия от първата редица Парасков.

Германа дръпна ръката си като опарен, но Парасков безмилостно го подпря отзад, накара го насила да пхне пръсти в горното джобче на куртката, а след това и в другите два джоба. При втория ситуацията се повтори в малко по-омекотен вариант, при третия Германа вече сам започна да човърка из дрехите, продължавайки нататък с почти професионален опит. Постепенно погледът му си върна обичайната твърдост, ушите му поомекнаха, заприлича на себе си. Втората редица пребърка за учудващо кратко време, недоверието и озлоблението му растеше просто пред очите ни. После мина два пъти по третата и два пъти по четвъртата редица, докато накрай стигна до последния от петата редица. До мен.

– Няма ги – сбърчи нос Германа и обърна глава към Парасков.

– Потънаха в земята.

– Как така ги няма? – наежи се учителят по физкултура. Още не си преровил Иван.

– Е ...

– Какво „Е“?

– Тук не могат да бъдат.

– Защо? – Парасков мина две крачки напред и се изправи пред мен с ръце на кръста. – Значи, във всеки от нас могат да бъдат, а в Иван не могат да бъдат? Значи, всички ние сме потенциални крадци, само този тук е чист като сълзица? Ровичкай! – зина с цяло гърло той. – Ровичкай най-основно, че те утрепвам на място!

– Извинявай! – посегна към горното ми джобче Германа. Там имаше

една цигара, но пръстите му се направиха, че не я виждат. После с две ръце бръкна в двата ми странични джоба и моментално прежълтя като лимон. Стана си чист китаец – обличай му дочените дрехи и го пускай да работи в комуната.

– Какво ти има, бе? – надникна през рамото ми Парасков. – Намерили?

– Не – едва разлепи устни Германа. – Само една снимка.

Сега беше мой ред да се окитайча и аз го сторих на секундата. В джоба ми не можеше да има никакви снимка. Каквато и било снимка. До този момент бях се снимал доброволно един-единствен път, колкото да получа документ за самоличност. Изпитвах органическо отвращение към запечатания миг, най-тежкото изпитание в живота ми бе разглеждането на семейните албуми. Но снимка все пак имаше.

– Дана – вдигна я високо да видят всички Парасков. Обърна снимката по гръб и отчетливо прочете: „На Слънчевото момче с любов. Д.“

В първия момент си помислих следното: ето, мой човек, така горе-долу изглежда смъртта! Не е толкова страшно. За миг мярнах Германа и прочетох в погледа му абсолютно същите думи. Дори с една идея отгоре: земя, отвори се! Но нито моят, нито неговият въпрос се уреди. Останахме си да стърчим един срещу друг пред очите на цялата гимназия, остана и Парасков със снимката в ръка, малко поуплашен, малко стреснат от собствената си низост, съвсем малко. Имаше наистина някакво всеобщо объркване, но то мина като пролетен вятър.

– Дай тука снимката! – защита я с два пръста директорът Цончев, после високо разпореди: – Всички по класните стаи, Дана при мен!

Дана се отдели от редиците моментално, вирна брадичка и без да бърза, закрачи пред директора, другите се намъкнаха подир тях в сградата на гимназията, само нашата окаяна паралелка остана в разреден строй пред централния вход. Геносе Тишлер ни помъкна сломен към църквицата, от цялата му арийска гордост беше хартисало колкото за едно малко арийче. Настанихме се криво-ляво по чиновете, извадихме тетрадите и зачакахме бурята. Аз стърчах като гръмоотвод над всички, готов да поема светкавиците, както би било редно, Попеско подсмърчаше до мен, зачервен повече от всякога, отпред се мяркаше потният тил на Джеки.

Стараех се да не мисля за нищо, най-малко за Германа, а Германа правеше всичко възможно да му обърна секунда внимание. Ушите му отново щръкнаха като на куче, снишаваше глава зад гърба на Първан и тихо подвикваше: „Ханс, ей, Ханс!“ По едно време протегна крак и силно меритна в глезена, после яростно откъсна лист от тетрадката си, надраска нещо по него и ми го подхвърли. „Пребъркай си джобовете! – пишеше там. – Пребъркай и ще разбереш!“

От половин-един час аз, меко казано, ненавиждах Германа, но все пак зарових пръсти в двата си странични джоба. И само някаква висока сила ми помогна да не припадна, да не се срина като торба между чиновете. В десния джоб съвсем отчетливо напилах две банкноти по десет лева и една пет. Парите на Германа. Опилах инстинктивно куртката си, нямаше никаква грешка. Смачканата цигара си кротуваше в горното джобче, второто копче отдолу липсваше, подгъвът зееше разпран.

– Иван – извади ме като с тирбушон от вцепенението геносе Тишлер. – Какво смяташ още да направиш, за да достигнеш границите на нашето търпение?

В стаята настъпи оная тишина, която сме свикнали да наричаме мъртва, дори вечната муха не забръмча по нито един от прозорците.

– Докога, Иван, ще ни поднасяш изненади от най-невероятен вид? – все така благо продължи Тишлер, вече изправен пред дъската с тебешир в ръка. – Засега разполагаш с поведение среден „три“ – и той прилежно изписа на дъската „Среден 3“, – но при създадената ситуация, в която както обикновено намери за необходимо да бъдеш главен герой, имаш всички шансове тази оценка да се закръгли на слаб „две“. – Тишлер старателно изписа под тройката „Слаб 2“. – Което и на немски, и на български означава изключване от гимназията.

– Намаляваме като на война! – рипна ученикът Костов.

– По-скоро бих го отнесъл към законите на естествения подбор – махна с ръка да седне геносе Тишлер. – Но това ще реши близкото бъдеще. Запишете новата тема:

КВАНТИ И КВАНТОВА ТЕОРИЯ ХИПОТЕЗИ, ДОКАЗАТЕЛСТВА, ВЪЗРАЖЕНИЯ, ОТКЛОНЕНИЯ

След Тишлеровия час не се явиха последователно математикът Баръмов, литераторката Тонова и всеобщият любимец Парасков – денят явно отиваше към пълен провал. Ученикът Костов и Фют веднага сформираха инициативен комитет, който взе решение класната стая да се напуска само през междучасието, за да не ни усетят и да ни пратят някой възпитател, Германа се смести между мен и Попеско, изпъна врат, поокашля се: „Мд-а, да...“, после делово стовари пестник по плота на чина:

– Сега да видим кой беше най-близо до теб!

– Остави това! – върнах му парите аз, той ги пхна небрежно в горното джобче и коментирайки на глас, започна да свива пръсти:

– Някой свива снимката от Дана, което не е никакъв проблем, надписва я, след това без затруднение пхна снимката в джоба ти. Но – вирна показалец Германа. – Има едно „но“! Как да разберат всички за тази снимка? Много просто – вземам двадесет и пет лева от Германовата куртка и ги пхам при снимката. И при претърсването нищо неподозираният Ханс се оказва между два огъня, дори под угрозата да бъде изключен – един също може би търсен ефект. Шантажират те! – развика се Германа. – Искат да те сринат до дъно! Пита се в задачата – кой може да бъде заинтересуваният от горните неща субект? А, Ханс?

– Няма такъв.

– Има – хитровато потри длани Германа. – Но да се върнем на думата: аз намирам парите и снимката, но с присъщия си светкавичен рефлекс решавам да извадя на бял свят снимката, защото за парите никой не би могъл да даде каквото и да е задоволително обяснение. Пита се в задачата: какво би станало, ако някой друг, примерно Парасков, претърсваше?

– Ти си луд! – скочих аз. – Ти си се побъркал от криминални истории!

– Твоят маестро, режисьорът Найденов, питаше къде може да намери Марина – обади се ни в клин, ни в ръкав Попеско. И веднага стана като нарисован с водни бои – целият червен.

– Пита се в задачата – сгъна и последния си пръст Германа, – кой се

подписва само с една буква? Примерно „Д“, „Г“ или...

– Марина! – сринах се аз. В стаята беше вече почти пълен мрак, Германа стана да светне лампата и Джеки едва не го помете с вратата, както на времето Фют.

– Бате! – хвърли се той към мен. – Дана те търси.

– Кой? – скочих. – Къде е?

– В лечебницата, бате, болна – хукна пред мен Джеки. Въртеше смешно глава ту наляво, ту надясно, опитвайки се да ми обясни: – Начи, обърнах земята и небето обърнах, начи, да те открия! – но аз не го слушах, нито пък го виждах, в крайна сметка пред стационара дори го прегазих, за да се намъкна вътре, прескачайки смаяния поглед на току-що излизащия Парасков.

Дана полулежеше, полуседеше, подпряна на две възглавници, завита с две одеала, облечена с бял мохерен пуловер върху нощницата, когато влязох, извърна леко глава и притвори клепачи: „Седни!“ Пръстите на ръцете ѝ слабо потрепваха, отгнели някак си отведнъж, лицето ѝ отразяваше матово мижавата светлина на електрическата крушка. Седни!, повтори Дана, не се притеснявай, да, да, настаних се в нозете ѝ аз, лежи си спокойно, това са носни кърпички, проследи погледа ми тя, носни кърпички за еднократна употреба, а, виждал съм, излъгах веднага, виждал съм, ами просто така... В стаята имаше още едно момиче от малките класове, беше се свряло цялото под одеалото на съседното легло и от време на време тихо въздишаше.

– Налей ми чаша вода! – помоли Дана, после накваси една от кърпичките за еднократна употреба, дръпна леко одеалото на момичето и я лепна на челото му. – Цялата гори от температура.

– Да, да – съгласих се аз. – Грип.

Прозорецът към улицата висеше леко открехнат, чуваше се сподавеното покашляне на Парасков, а по-надалеч – високите гласове на прибиращите се в пансиона ученици. Да затворя ли?, попитах, не, не, махна с ръка Дана, нека да влиза чист въздух, остави го така! Ето сега, помислих си изведнъж, в този момент нещо ще ми стане ясно, сега, рекох си, ще ми стане ясно нещо, което толкова време не мога да разбера. Представих си съвсем отчетливо далечния дом на Дана и самата Дана, настинала като

сега, легнала с книга в ръка върху големия диван в хола: единствената светлина идва от огромния абажур с позлатени ресни зад главата ѝ, някъде в ъгъла тихо мърка радиото. Краката на Дана са завити до коленете с родопско одеало на два ката, под кръста – електрическа възглавница. Къде ли бях виждал това чудо, май на някаква реклама именно за електрически възглавници...

Представих си ослепително бялата кухня и майката на Дана, спретнатата в синя (защо пък синя?) домашна престилка с много джобове, загрижено свела глава над печка с газови котлони, където сърдито ври чай, вероятно китайски или пък индийски, или нещо подобно, на масата зад нея вече са приготвени бисквити и предписаните на дъщеря ѝ лекарства на фирмата „Байер“ – тази реклама помнех от едно списание за кухненски мебели. Представих си светлосиния мерцедес, чух дори острия писък на гумите по асфалта, после видях слизащите от него баща и син с ракети за тенис, загорели от слънцето, свежо уморени от току-що приключилата игра, тръгнах с тях през антрето, където те захвърлиха ракетите и бодро подвикнаха: „Мама, готова ли е вечерята?“, за да продължим заедно към познатия хол с Дана на софата, сега обаче седнала и гальовно протегнала ръце: „Папа, болничка съм“. Всичко това все в стила на „Дер Шпигел“ и „Некерман“.

– Снимката – обади се Дана. – Аз пуснах снимката в джоба ти.

Чух я много добре, дори за миг потръпнах от изгарящия блясък на очите ѝ, но вече не можех да спра, продължих да разлиствам с наплюнчени пръсти луксозните страници на нейния живот и колкото повече ставаха те, толкова по-близо чувствах онова нещо, което щеше да ми стане ясно. Затискаха ме отчайващо нелогични спомени, обелки някакви от съвсем скорошно минало: един съвсем фин, почти незабележим белег на коляното, за който цялата гимназия знаеше, че е менискус, опериран в Мюнхен; великолепни ръкавици от боброва кожа, захвърлени на тревата до баскетболното игрище; кон, по-скоро снимка на разкошен кон, навел покорно глава, за да може мъничката Дана да хване юздите му.

– Онемя ли? – повдига се на лакет Дана. – Аз надписах онази снимка, която намериха в джоба ти.

– Знам – казах, после станах и тръгнах като сомнамбул подир изплъз-

ващото ми се „нещо“. – Знам – казах на Парасков, оплюл целия вход пред стационара, яростен в пророкуванията си: „Ох, как искам по-бързо да пораснете, как само ще ви мачка, мачка, мачка животът!“ – Знам – казах и на маестро Найденов, стъпил широко пред вратата на пансиона, запотен, раздърпан, вдигнал над главата си два пръста с димяща между тях цигара: „Ти ще играеш Холдън, запомни това, ти и никой друг!“ – Знам – повтарях си до припадък, вече заврял глава под възглавницата. – Знам, знам, знам!

Знам всичко!

но неделник

В началото на месеца маестро Найденов поръча афиши, плакати и луксозни покани, престана да пие, дори започна да шета из града с изгладени бог знае от кого панталони и чисто ново сако под безнадежно лекъосания, неподлежащ на никакво префасониране шлифер. Към афиша и поканите режисьорът не прояви никакъв интерес, остави ги на въображението на печатарите, но проекта за плакат ревниво направи сам. Ето какво представляваше той: огромен град от небостъргачи, погледнати от птичи поглед, и сред тях една чертичка – загубеният сред тези бетонни стени, самотен Холдън.

– Нали е добре, нали е чудесно! – търсеше нашето одобрение Найденов. Преди това слагаше картона на стол в ъгъла и ни оттласкаше с две ръце на необходимата според него дистанция. – Фокусиране на идеята от по-висша гледна точка.

Професионалните самодейци изобщо не се интересуваха от творческите съмнения на маестрото, но като стари шмекери уклончиво кимаха:

„Така е, така е, веднага те вкарва в атмосферата“. Марина пък (тя наистина прие да играе проститутката Сани) един ден взе, че се застоя с наклонена главица пред проекта, което доведе до неописуем скандал.

– Аз мисля – начена Марина, при което Найденов подскочи като опърлен:

– Няма да мислиш! Нали съм ти казал, че мисленето не е твоята стихия! Забранявам ти да мислиш – за да се стигне до единствената възмож-

на реакция при момиче като Марина:

– Я го гледай, дъртия му глупак! Я го гледай, самозванецу му червендалест! – а след това и до безкрайно тропосване на пътя между пансиона и читалището, до унижителни молби, извинения, увещания, обещания, до строги разговори в кабинета на директора Цончев и накрая до триумфалното завръщане на Марина, пристъпваща леко, размазваща с токче на всяка крачка и без това смазаната гордост на маестро Найденов.

– Аз имах предвид образа – оправдаваше се той. – Бива ли да ме разбираш така буквално?

– Отсега нататък ще имаш предвид само мен! – гледаше го през рамо Марина. – Ако искаш да не разваляме комбината, естествено.

– Кажй поне ти! – примоли се режисьорът. Оказа се прав, аз наистина се върнах в театъра. Беше сложил сурдинка на йерихонската си тръба и плахо поглеждаше ту мен, ту поразбидания картон върху стола в ъгъла.

Не ми се казваше нищо, ако трябва да си говорим истината, аз въобще липсвах и на тези обсъждания, и на репетициите. Тялото ми маркираше някакво присъствие на Иван, дори на нещастния Холдън понякога, но духът ми стоеше здраво прикрепен към Дана, следваше я неотстъпно на всяка крачка и по всяко време на денонощието.

Дана излезе от болницата още на другия ден след моето посещение, малко преди обяд. Гимназията беше строена в колона по двама в очакване да нахлуе в столовата, когато тя се зададе по уличката, все със същия мохерен пуловер, но сега върху престилката, стиснала пред гърдите си сгънатата нощница и пакетчето носни кърпи за еднократна употреба. Пристъпваше бавно, изпъвайки крака в коляното като гимнастичка, може би от спуснатите, небрежно наресани коси изглеждаше по-строга, някак си по-различна от друг път. Очите ѝ също гледаха странно – съвсем потъмнели, без обичайния си блясък. Забеляза ме почти веднага, макар че падах малко в сянка зад Германа и Попеско, спря за миг, после съвсем спокойно, без да променя вгълбеното изражение на лицето си, тръгна към мен. Редиците се разтвориха пред нея, както Червено море пред Мойсей, отникъде не се чуваше думичка, дори Бицевска, вдигнала ръка за внимание, си остана така – с вдигната ръка и в началото на думата.

– Здравей! – отмести леко косата си Дана.

– Здравей! – смъгнах.

След това Дана се обърна с лице към Бицевска като всички нас и аз, изтръпнал, усетих как сухата ѝ длан се отгърка в моята и как пръстите ѝ се впитат в моите. Стояхме така срещу любимата възпитателка като под венчило, а тя, объркана, се чудеше да ни изгони ли от строя, или да ни благослови. Сватбарите бяха налице – цялата гимназия, свидетелите също подсмърчаха зад гърба ми – Германа и Попеско.

– Влизайте! – свали най-сетне ръката си Бицевска и това, ако не бе благословия, можеше поне да се приеме като официално признаване на годеща.

